

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

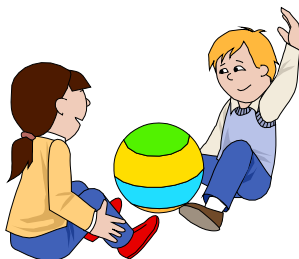
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มีความสนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมบรรยากาศอย่างเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก จึงจัดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาการเรียนรู้และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นที่ครูต้องจัดบรรยากาศในโรงเรียน ในห้องเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของเด็ก สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อส่งผลให้เด็กบรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพของตัวเด็กให้มากที่สุด

หลักการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคาร สถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น
5. ความเพียงพอ เหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อ และ เครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

บรรยากาศในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดห้องเรียน ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครู
 - 1.1 ที่แสดงผลงานเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้ายหรือที่แขวนผลงาน
 - 1.2 ที่เก็บแฟ้มสะสมผลงานของเด็ก อาจทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มเป็นรายบุคคล
 - 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก อาจทำเป็นช่องหรือที่จัดวางตามจำนวนเด็ก
 - 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวครู เช่น อุปกรณ์การสอน ของใช้ส่วนตัวครู ฯลฯ
 - 1.5 ป้ายนิเทศ ตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ
2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น
3. พื้นที่จัดประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแบ่งส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบลิ๊ก อยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบลิ๊ก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ เป็นต้น ที่สำคัญจะต้องมีของเล่นวัสดุอุปกรณ์ในมุมเพียงพอต่อการเรียนรู้

ของเด็กการเล่นในมุมประสบการณ์อย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรี ประมาณวันละ 60 นาที ที่จัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

156

- 3.1 ในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์อย่างน้อย 3 - 5 มุม
- 3.2 ควรมีการผลัดเปลี่ยนชื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความเหมาะสม และตามความสนใจของเด็ก
- 3.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้ว ปรากฏอยู่ในมุมประสบการณ์ เช่น ผังโครงการที่ได้จัดทำ
- 3.4 ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ ทั้งนี้ เพื่อจูงใจให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้มากขึ้น
- 3.5 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันเมื่อเล่นเสร็จแล้ว จะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ ของเล่นทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

บรรยากาศภายนอกห้องเรียน

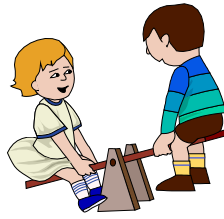
คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยในบริเวณโรงเรียน และบริเวณรอบนอกโรงเรียน ดูแลรักษาความสะอาดต้นไม้ ให้ความร่มรื่นรอบๆบริเวณโรงเรียน จัดที่ติดข่าวประชาสัมพันธ์ผู้ปกครอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น

สนามเด็กเล่น ควรมีพื้นผิวประเภทดิน ททราย หญ้า พื้นที่เหมาะสำหรับเด็กเล่นที่มีล้อ รวมทั้งพื้นที่ร่ม โถงแจ้ง พื้นที่เหมาะสำหรับชุด ที่เล่นน้ำเล่นทราย พร้อมทั้งอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสัมผัส เครื่องสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาดของอุปกรณ์เครื่องเล่นดังกล่าวอยู่เสมอ

ที่นั่งพักผ่อน จัดที่นั่งพักผ่อนไว้ได้ร่มไม้ อาจใช้จัดกิจกรรมกลุ่มย่อยหรือกิจกรรมที่ต้องความสงบ หรืออาจจัดเป็นฐานการเรียนรู้ ลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

บริเวณธรรมชาติ ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หรือปลูกพืชในกระถางแทน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อและแหล่งการเรียนรู้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอด เรื่องราว เนื้อหา จากผู้ส่งไปยังผู้รับ ในการจัดประสบการณ์ สื่อเป็นตัวกลางในการนำความรู้จากครูสู่ตัวเด็ก เกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยาก เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย เรียนรู้ได้รวดเร็ว สนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง

การนำสื่อมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีข้อที่ควรปฏิบัติ คือ

1. ใช้สื่อที่เป็นของจริง สิ่งธรรมชาติ
2. ใช้สื่อที่มีอยู่ใกล้ตัวเด็ก
3. ใช้สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก
4. ใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 4 - 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้เพื่อให้มุ่งนำข้อมูลมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจุดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 4 - 5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ ข้อมูลจากผลงานเด็กที่จัดเก็บอย่างมีระบบ

